

Рекомендація Rec (2002) 10 **Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам** **щодо медіації в цивільних справах**

*Ухвалено Комітетом Міністрів Ради Європи
на 808 засіданні заступників міністрів 18 вересня 2002 року*

Комітет Міністрів на підставі статті 15(b) Статуту Ради Європи,
вітаючи розвиток засобів врегулювання спорів, альтернативних судовим рішенням, і погоджуючись з тим, що бажано мати норми, які б надавали гарантії при використанні таких засобів;

наголошуючи на потребі докладати постійних зусиль для вдосконалення методів врегулювання спорів, беручи при цьому до уваги особливості кожної системи відправлення правосуддя;

будучи переконаним, що корисно встановити певні правила медіації — процесу, в межах якого "медіатор" допомагає сторонам провести переговори щодо спірних питань і досягти спільної домовленості;

визнаючи, що в відповідних цивільних справах медіація має переваги;

усвідомлюючи потребу організувати медіацію в інших галузях права;

беручи до уваги Рекомендацію № R (98) 1 щодо медіації в сімейних справах, Рекомендацію № R (99) 19 щодо медіації в кримінальних справах і Рекомендацію Rec (2001) 9 щодо альтернатив судовому розгляду спорів між адміністративними органами й сторонами—приватними особами та зважаючи на результати інших заходів і досліджень, здійснених як Радою Європи, так і на національному рівні;

беручи до уваги, зокрема, Резолюцію № 1 щодо здійснення правосуддя в XXI столітті, ухвалену міністрами юстиції європейських країн на їхній 23-й Конференції (Лондон, 8—9 червня 2000 р.), й особливо заклик міністрів юстиції європейських країн до Комітету Міністрів Ради Європи розробити, зокрема в співпраці з Європейським Союзом, програму заходів, спрямованих на ширше застосування у відповідних випадках методів врегулювання спорів у позасудовому порядку;

усвідомлюючи важливу роль судів у впровадженні медіації;

відзначаючи, що медіація, хоча й може сприяти зменшенню числа конфліктів й навантаження на суди, не є заміною ефективному, справедливому та легкодоступному судустрою,

рекомендує урядам держав-членів:

- i) Сприяти медіації в цивільних справах, де це доречно.
- ii) Ужити або підсилити залежно від обставин усі заходи, які вони вважають за потрібні, з метою поступального втілення в життя "Керівних принципів медіації в цивільних справах", викладених нижче.

Керівні принципи медіації в цивільних справах

I. Визначення медіації

У цілях цієї Рекомендації термін "медіація" стосується процесу врегулювання спорів, у межах якого сторони з допомогою одного чи кількох медіаторів проводять переговори щодо спірних питань з метою досягти домовленості.

II. Сфера застосування

Ця Рекомендація застосовується до цивільних справ. У цілях цієї Рекомендації термін "цивільні справи" стосується справ, дотичних до цивільних прав й зобов'язань, включно зі справами в галузі комерційного, споживчого та трудового права, за

винятком адміністративних і кримінальних справ. Ця Рекомендація не обмежує положень Рекомендації № R (98) 1 щодо медіації в сімейних справах.

III. Організація медіації

Держави можуть організувати й запроваджувати медіацію в цивільних справах у найбільш придатний спосіб за допомоги державного або приватного сектора.

Медіація може здійснюватися як у судовому, так і в позасудовому порядку.

Якщо сторони і вдаються до медіації, їм слід забезпечити право доступу до суду, бо ж воно є вирішальною гарантією захисту прав сторін.

Організуючи медіацію, держави мають знайти компроміс між потребою й наслідками запровадження строків давності та впровадженням швидких і легкодоступних процедур медіації.

Організуючи медіацію, держави мають звернути увагу на потребу уникати (i) зайвих затримок та (ii) використання медіації як тактики затягування часу.

Медіація може бути особливо корисною в тому разі, коли самі лише судові процедури менше підходять сторонам, зокрема з огляду на видатки на них, офіційний характер судочинства або ж коли існує потреба підтримувати діалог чи контакти між сторонами.

Держави мають розглянути можливість організації й забезпечення повністю або частково безкоштовної медіації або надання правової допомоги для медіації, зокрема коли інтереси однієї зі сторін потребують особливого захисту.

Якщо медіація призводить до видатків, то вони мають бути обґрунтованими й пропорційними важливості питання, поставленого на кін, і обсягові роботи, що її виконує медіатор.

IV. Процес медіації

Держави мають зважати на міру, якщо така є, в якій домовленість передати спір для врегулювання шляхом медіації може обмежити права сторін на подання позову.

Медіатори мають діяти незалежно й безсторонньо та забезпечувати в процесі медіації дотримання принципу рівності сторін. Медіатор не вповноважений нав'язувати сторонам яке-небудь рішення.

Інформація щодо процесу медіації є конфіденційною та не може в подальшому бути використана, якщо сторони на це погоджуються або якщо це не дозволяють норми національного права.

Процес медіації має забезпечувати сторонам достатньо часу для розгляду спірних питань й будь-яких інших можливих шляхів врегулювання спору.

V. Навчання й відповідальність медіаторів

Держави мають розглянути можливість ужиття заходів, щоб сприяти встановленню належних стандартів щодо добору, визначення відповідальності, навчання й кваліфікації медіаторів, включаючи медіаторів, які мають справу з міжнародними питаннями.

VI. Угоди, досягнуті внаслідок медіації

Для визначення предмета домовленості, обсягу обов'язків за нею і висновків по завершенні кожної процедури медіації слід, як правило, складати письмовий документ, а сторонам після складання документа й до його підписання слід надавати обмежений час для розмірковування, тривалість якого встановлюється за згодою сторін.

Медіатори мають повідомити сторони про наслідки досягнутих домовленостей і про заходи, які слід буде вжити, якщо одна або обидві сторони бажатимуть домогтися виконання їхньої домовленості. Такі домовленості не мають суперечити встановленому публічному порядку.

VII. Інформація щодо медіації

Держави мають надавати загальну інформацію щодо медіації громадськості та сторонам у цивільних спорах.

Держави мають збирати й поширювати докладну інформацію про медіацію в цивільних справах, включаючи, крім іншого, вартість і ефективність медіації.

Слід уживати заходів для створення відповідно до внутрішньодержавного права й практики мережі регіональних та/або місцевих центрів, в яких приватні особи могли б одержати, в тому числі телефоном, листом чи електронною поштою, безсторонні консультації й інформацію з медіації.

Держави мають надавати інформацію про медіацію в цивільних справах фахівцям, що беруть участь у роботі системи правосуддя.

VIII. Міжнародні аспекти

Держави мають заохочувати створення механізмів сприяння застосуванню медіації для розв'язання питань, що містять міжнародну складову.

Держави мають сприяти співпраці між існуючими службами, що опікуються медіацією в цивільних справах, з метою полегшити застосування міжнародної медіації.

Дас вказівку Генеральному секретареві Ради Європи передати цю Рекомендацію компетентним органам Європейського Союзу з метою:

сприяти співпраці між Радою Європи і Європейським Союзом у будь-яких подальших діях, пов'язаних із цією Рекомендацією й, зокрема, з метою поширення інформації щодо законів і процедур, застосовуваних у державах щодо питань, згаданих у цій Рекомендації, з допомогою сайту в мережі Інтернет;

заохотити Європейський Союз при підготовці норм на рівні Європейського співтовариства до розробки положень, спрямованих на доповнення або підсилення положень цієї Рекомендації або на сприяння застосуванню закріплених у ній принципів.